

Redactioneel

Het debat over het Nederlands als voertaal in de wetenschap krijgt zo nu en dan weer een impuls. Onlangs werd bekend dat docenten in de filosofie zich steeds meer van het Engels (moeten) gaan bedienen, ook in de bachelors. De bedoeling is om daarmee veel internationale studenten te trekken en Nederlandse studenten voor te bereiden op een internationale carrière. Filosofenopleidingen maken veelal deel uit van een Faculteit Geesteswetenschappen en daar is de nadruk op Engels duidelijk aanwezig. Een scheidende docent cultuurfilosofie aan de Universiteit Leiden vertelde dat hij zijn colleges nog in het Nederlands geeft, maar van zijn opvolger wordt nadrukkelijk geëist: ‘excellent skills in English’. Dat beheersing van het Engels wordt gevraagd, is terecht, maar zouden filosofen verbonden aan een Nederlandse universiteit ook niet het Nederlands voortreffelijk moeten kunnen schrijven en spreken en daarbij op zijn minst nog een behoorlijke leesvaardigheid moeten hebben in een paar andere moderne talen – Duits en Frans en als het niet te veel gevraagd is ook Spaans of misschien Russisch. En daarbij komen dan nog de klassieke talen. Filosofen zullen toch teksten in (een aantal) oorspronkelijke talen op zijn minst moeten kunnen lezen, om die en de daarin gebruikte terminologie in hun talige en culturele context te kunnen duiden?

In oktober dit jaar schreven geschiedenisdocenten van de VU en de UvA een manifest tot behoud van het Nederlands in het onderwijs. Een van de argumenten die zij daarin naar voren brengen is dat geesteswetenschappen een grotere taalvaardigheid eisen en, zo stellen zij, vrijwel niemand beheerst vreemde talen op hetzelfde niveau als zijn moedertaal. Tijdens een themabijeenkomst over ‘De toekomst van het Nederlands als wetenschapstaal’ (KNAW 1995) werd daar ook op gewezen, maar werd bovendien ingegaan op de vraag wanneer het Nederlands een voor de handliggende keuze zou zijn als voertaal bij publicaties. Juist in de gammawetenschappen, zo werd terecht gesteld, zou het wetenschappelijke debat zich niet moeten beperken tot enkel vakgenoten. Het gaat in die disciplines niet alleen om communicatie tussen wetenschappers onderling, maar ook om de bredere groep van geïnteresseerden, zoals beoefenaars van verwante vakken, beleidsmakers, journalisten, docenten en alle andere belangstellenden en dan is de keuze voor het Nederlands als voertaal vanzelfsprekend. Bij dat standpunt sluit de missie van *Religie & Samenleving* aan. Er is vanaf het begin gekozen voor het Nederlands (met toelating van andere moderne talen) omdat het tijdschrift behalve op de relatief kleine groep van wetenschappers zich ook richt op een ruimere categorie van geïnteresseerden. Het gaat om wetenschappelijke bijdragen

(daarom worden artikelen ook door externe deskundigen beoordeeld), maar wel in toegankelijke stijl geschreven om zo ook een breder publiek in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van het debat over religie en samenleving.

Alle drie bijdragen in dit nummer zijn duidelijk voorbeelden van dat uitgangspunt. Joantine Berghuijs gaat in op de vraag of, zoals vaak wordt verondersteld, mensen die zich bezig houden met nieuwe spiritualiteit minder sociaal betrokken zijn dan anderen. Op basis van nieuw onderzoeksmateriaal toont zij aan dat die stelling onjuist is. Maarten van den Bos onderzoekt de doorwerking en receptie van de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie in Nederland. Hoewel die veelvuldig onderwerp van studie zijn geweest, is de vraag onbeantwoord gebleven wat er tijdens de voorbereiding, de vergadering zelf en nadien nu precies aan berichtgeving over het concilie is verschenen. Met behulp van nieuwe technieken doorzoekt hij gedigitaliseerde bronnen zodat een beter beeld gegeven kan worden van de receptiegeschiedenis. Ook de derde bijdrage, van Joris Kregting, staat in het teken van het debat. Hij neemt stelling tegen de wijze waarop het Centraal Bureau voor de Statistiek kerkelijke betrokkenheid meet en komt met voorstellen voor een betere meting. Dit nummer wordt gecombineerd met een aantal boekbesprekingen.